

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**Говор на презентацији Годишњег извештаја о стабилности
финансијског система у 2016. години**

Др Јоргованка Табаковић, гувернер

Београд, 27. јул 2017.

Даме и господо, представници медија и драге колеге,

Добро дошли на презентацију Годишњег извештаја о стабилности финансијског система за 2016. годину. У складу с најбољом међународном праксом, трећу годину заредом, детаљно вас упознајемо с анализама које спроводимо како бисмо оценили отпорност финансијског система на шокове, као и с мерама које доносимо како би се систем учинио још отпорнијим.

Србија је мала и отворена економија, због чега дешавања у међународном окружењу, а посебно у зони евра, могу имати утицај на домаћи финансијски систем. Претходну годину обележило је успоравање глобалног економског раста, одлука Велике Британије да напусти Европску унију, као и раст цена нафте након одлуке највећих произвођача да, први пут након 2008. године, ограниче њену производњу. Уз то, дивергентност монетарних политика водећих централних банака и даље је главни фактор неизвесности на међународном финансијском тржишту, имајући у виду да је Европска централна банка донела одлуку да продужи програм квантитативних олакшица бар до краја 2017. године, док је ФЕД наставио с нормализацијом монетарне политике. Ове одлуке водећих централних банака могу утицати на токове капитала према земљама у успону, тиме и Србију.

Пажљиво пратећи дешавања на домаћем и међународном тржишту, ми смо реаговали правовремено, што је, уз пуну координацију са фискалном политиком, утицало на то да се у 2016. години додатно смање и унутрашња и спољна неравнотежа. Тиме је повећана отпорност наше економије на утицаје из међународног окружења.

Остварили смо истовремено економски раст, ниску инфлацију, релативно стабилан девизни курс и поверење страних инвеститора у домаћу економију. И током 2016. наставили смо циклус смањења референтне каматне стопе започет у мају 2013. године, при чему је задржана нужна опрезност због неизвесности на међународном робном и финансијском тржишту. Референтна каматна стопа је снижена на 4%, што је њен најнижи ниво у режиму циљања инфлације. То је, уз пад премије ризика земље, утицало на то да и каматне стопе на задуживање привреде и становништва, као и трошкови задуживања државе, буду снижени на своје најниже вредности.

Смањење просечних трошкова задуживања и у динарском и у девизном знаку свакако је било један од фактора бољег финансијског резултата привреде. Привредни субјекти су у 2016. години остварили три и по пута већи позитиван нето финансијски резултат у односу на 2015. годину, а конкретне податке изнела сам током презентације мајског Извештаја о инфлацији. Учешће

проблематичних кредита привреде у укупним кредитима знатно је смањено, као и број привредних субјеката чији су рачуни блокирани кроз принудну наплату.

Три године ниске инфлације, јачање макроекономских фундамената и бољи изгледи за наредни период створили су простор да се у новембру прошле године донесе одлука да се циљана стопа инфлације почев од 2017. године снизи на $3\% \pm 1,5$ процентних поена. Да је та била одлука била оправдана, указују и чињенице да се инфлација од почетка године креће у границама новог, нижег циља, као и да су инфлациона очекивања финансијског сектора и привреде усидрена, што је најбоља потврда кредибилитета монетарне политике Народне банке Србије.

У домену фискалне политике, и у 2016. години настављен је значајан напредак. Дефицит опште државе износио је 1,3% бруто домаћег производа, што је најповољнији фискални резултат у последњих десет година. Учешће јавног дуга у бруто домаћем производу, први пут након 2008. године, почело је да опада.

Када је реч о финансијском сектору Србије, све чињенице говоре о његовој стабилности, што ћете чути и од мојих колега. Узимајући у обзир да је финансијски сектор банкоцентричан, финансијско здравље банака и њихова способност да врше своју основну функцију финансијског посредовања од кључне је важности за одржавање финансијске стабилности. У том контексту, важна је чињеница да се банке које послују у Србији у највећој мери ослањају на домаће, стабилне изворе финансирања. Тиме се смањује изложеност банака ризицима из међународног окружења, као и ризику да дође до наглог повлачења средстава од стране матице, што је и био један од изазова с којима су се суочавале земље у региону у кризном периоду. И током 2016. године банкарски сектор Србије је био добро капитализован и високо ликвидан, уз остварену већу профитабилност у односу на исти период претходне године. Макропруденцијални стрес-тестови, које спроводимо тромесечном динамиком, потврђују високу отпорност банкарског сектора на различите макроекономске шокове, односно да банкарски сектор остаје адекватно капитализован и ликвидан и у условима реализације најнеповољнијег макроекономског сценарија.

Током 2016. додатно је интензивирано и одобравање кредита становништву. Убрзање економске активности, повољна кретања на тржишту рада и даљи пад каматних стопа на кредите утицали су на раст тражње за кредитима. Као последица веће тражње и понуде кредита, обим новоодобрених кредита становништву у 2016. години био је за 33% виши него 2015. године, при чему се близу 75% односило на динарске кредите.

Постигнуте резултате укупне економске политике потврдили су Међународни монетарни фонд, рејтинг агенције, страни инвеститори, као и Европска банка за обнову и развој, која је постала прва међународна финансијска институција која је издала динарске хартије од вредности на српском тржишту. Емисијом тих хартија дат је допринос процесу динаризације, што је један од наших приоритета. Резултати су потврђени и напретком Србије на међународној листи конкурентности (*Doing Business*), што нас је сврстало међу десет земаља с највећим напретком.

Задовољни смо да, остварујући основне циљеве којима је посвећена Народна банка Србије, очувању ценовне и финансијске стабилности, доприносимо побољшању позиције наше земље у међународним оквирима.

Напори Народне банке Србије су у протеклом периоду били усмерени и на решавање питања проблематичних кредита. С великим задовољством могу да кажем да је Акциони план Народне банке Србије за спровођење Стратегије за решавање проблематичних кредита спроведен у целини, у предвиђеним роковима. Капацитети пословних банака су ојачани, а унапређења су извршена у области примене рачуноводствених стандарда, транспарентности пословања банака, праксе реструктурирања потраживања и развоја тржишта проблематичних кредита. Резултати тих активности су више него очигледни. Учешће проблематичних кредита у укупним кредитима банкарског сектора у мају 2017. године износило је 16,1%, што је његов најнижи ниво од 2010. године. Подсетићу вас да је то учешће у августу 2015. године, када је Стратегија донета, износило 22,2%. То значи да је остварен пад од преко шест процентних поена, што је потврда да системски, међуинституционални и координирани приступ Народне банке Србије, Владе Републике Србије и тржишних учесника даје жељене резултате.

На основу анализе ризика који могу угрозити финансијску стабилност, увек настојимо да делујемо превентивно, између осталог, и унапређењем регулаторног оквира у складу с правом Европске уније и Стратегијом за увођење стандарда Базел III у Србији. Прописи којима се ови стандарди уводе у домаћу регулативу усвојени су у децембру 2016. године с почетком примене од 30. јуна 2017. године. Можемо слободно рећи да је од тог датума пословање банака у Србији уређено на исти начин као што је уређена област банкарства у земљама Европске уније. Увођењем стандарда Базел III биће још више повећана већ висока отпорност банкарског сектора, и то кроз повећање квалитета капитала, боље праћење и контролу ризика, јачање тржишне дисциплине и транспарентности пословања банака. Значајна новина јесу и заштитни слојеви капитала, који повећавају квалитет капитала банака и додатно ограничавају системске ризике, чиме доприносе очувању и јачању стабилности финансијског система Републике Србије.

Даме и господо, поштовани представници медија и драге колеге,

Иза нас је година у којој је, захваљујући ефикасној координацији монетарне, фискалне, микропруденцијалне и макропруденцијалне политике, одржана макроекономска стабилност земље и ојачана отпорност домаћег финансијског система. Народна банка Србије ће остати посвећена дугорочној стабилности нашег финансијског система, у општем интересу свих учесника, јер је то услов без ког ни економски раст не може бити дугорочно одржив.

Захваљујем на пажњи и реч дајем вицегувернеру Диани Драгутиновић.